

ALEXANDRU COLPACCI: Prefer să-mi câștig viața oricum, decît să fac teatru oricum

■ Cînd ai plecat din țară?

La sfîrșitul lui '82.

■ Ai mai revenit?

Nu. Acum e prima oară.

■ Cum ne regăsești?

Trebuie să vă mărturisesc că-mi place. Gălăgia asta, agitația, libertatea, faptul că toată lumea vorbește și că opiniile sînt atît de divergente, că ziarele sînt sau măcar pot fi atît de diferite, totul e fascinant, mai ales față de ce lăsasem în țară.

■ Ce nu-ți place?

Din punct de vedere material, diferențele sînt încă atît de mari că nu suportă, desigur, comparația. Dar nu știu dacă asta e acum atît de important.

■ Ce ți se pare a fi cel mai important?

Am impresia că personalitatea poate, în sfîrșit, să se exprime liber. Nu mai e complexată, nu mai trebuie să se exprime în ambiguități din care să extragi adevărul.

■ Din chiar acest punct de vedere, care crezi că vor fi consecințele pentru teatru?

Cred că perioada care începe este cea a căutării și exprimării esenței actului teatral. De unde pînă acum ne angajam pe o pistă a pseudo-curajului, prin tot felul de mijloace laterale, bazate pe convența cu sala, acum lucrurile se schimbă. Înainte existau o serie de coduri de comunicare pe care strada, viața de pe stradă, le-au înlăturat. Ele se adăugau discursului scenic și de multe ori succesul unui spectacol depindea și de acest lucru, de aceste adăugiri.

■ De ce ar depinde el de acum încolo?

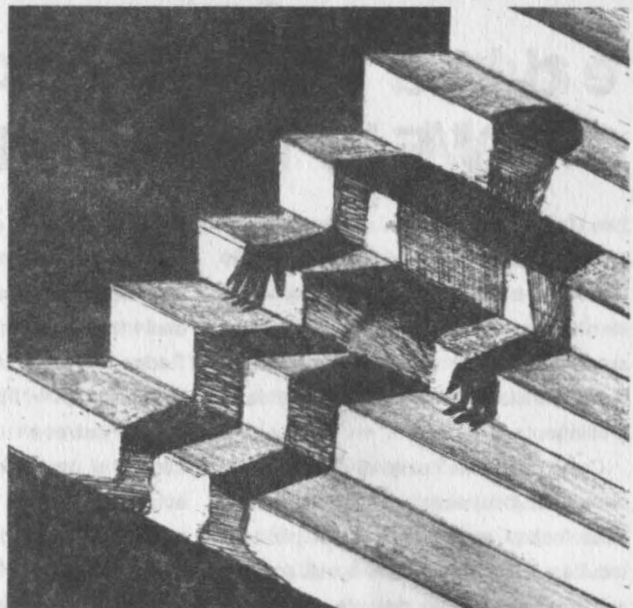
Cred că teatrul, ca și pictura, muzica, posedă numărul de aur. Teatrul este "subversiv" prin esența lui, fără a fi nevoit să arate cu degetul. Neliniștește, reușește să pună întrebările cele mai incomode asupra ființei, ca și asupra societății. În ultimii ani, printr-o confuzie generală, în cele din urmă nu se mai vorbea decît despre o singură persoană. Teatrul era și el un comentariu la nomenclatură, o analiză a actualității prin prisma a ceea ce făcea această nomenclatură, cu publicul stabilindu-se tacit un cod de comunicare. Obsesia noastră comună de a regăsi libertatea de multe ori ajungea la o deformare a legilor esențiale ale teatrului, care are un adevăr al lui, metafizic. În ce mă privește, mă înscriu în această direcție cu o bună parte dintre spectacolele mele, cum ar fi *Balconul de D.R. Popeșcu*, considerat la vremea respectivă mult mai subversiv decît îl credeam eu, ca și *Ploșnița de Maiakovski*, spectacol al cărui turneu fusese oprit pe drumul de la Oradea la București. Sper că "neîncrederea" asta a "oficialității" în discursul artiștilor adevărați nu mai e actuală. Discuțiile purtate acum, în România, par a-mi confirma acest lucru.

■ Care dintre spectacolele tale îți sînt mai dragi?

Pe lingă cele deja amintite, *Astă-seară se improvizează de Pirandello*, *Emigranții* și *Tango de Mrozek*, *Scrisoarea pierdută*, spectacole cărora atmosfera din epoca respectivă nu le era deloc propice.

■ Ce spectacole ți-al dori să faci azi în România?

Nu prea cunosc dramaturgia ultimilor ani. Din textele pe care le știu, aș pune piese de Dumitru Solomon, Marin Sorescu, Teodor Mazilu, sau "recentul" Matei Vișniec. Sînt autori care continuă să mă intereseze foarte tare. Paradoxal e că un spectacol ca *Poveste de larnă* de Shakespeare, pe care l-am pus la Oradea și pe care eu însumi am vrut să-l "cenzurez", să-l opresc, nemulțumindu-mă, a avut un mare

succes de public.

■ Crezi că lucrul ăsta se va mai întîmpla?

Nu știu.

■ E vorba, în ultimă instanță, de ce vrea, de ce-l place publicului. Lucrul acesta poate fi neglijat?

În nici un caz. Dar cred că în viitor departajarea va fi mai lesne de făcut. Teatrele particulare care se vor naște vor face practic, prin repertoriul lor, diferența între ceea ce vrea, ceea ce e pe gustul publicului și teatrul de artă, să-i zicem non-comercial.

■ Ce-al lucrat ca regizor în străinătate?

Aș vrea să încep cu altceva. Să spun mai întîi la ce a dus faptul că artiștii români nu sînt cunoscuți. În momentul în care există un teatru românesc de o mare valoare iar reprezentanții lui, neavînd deschiderea necesară spre Europa, sosesc totuși în Occident, și încă după un număr important de spectacole, recompense, premii etc., ei se află totuși în situația de debutanți. România are un fond de talente cu care se poate mîndri, dar pe care l-a ascuns. La plecare credeam că și bagajul meu este suficient pentru a convinge. Ceea ce s-a întîmplat după sosire, la Paris sau la Londra, ține mai mult de un anacronism apropiat de Jack London din *Martin Eden*, decît de condiția unui artist care și-a creat propria-i imagine. În momentul în care te prezinți, în căutarea unui contract, înmînînd și un curriculum vitae, există o întrebare clasică: "Dar aveți liceul?"

■ "Avîndu-l", cu ce alte profesii s-a îmbogățit experiența regizorului Alexandru Colpacci?

Am fost rînd pe rînd un fel de șef peste portari, am făcut cronică de teatru, am făcut spectacole (șapte la număr), am fost șomer, profesor de istoria teatrului la Universitatea de vară din Lille, în nordul Franței, am scris scenarii și adaptări, acum am chiar compania mea de teatru, *Théâtre de la Clepsydre*, la Paris. E un teatru profesionist, care trăiește din subvenție și din coproducții.

■ Unde ai dori să montezi o piesă, în România?

Am fost deja solicitat de Teatrul din Oradea, unde am lucrat zece ani și mi-am urmărit cîndva programul, așa că mă bucură faptul că după atîția ani actorii mei mă vor, în continuare. În funcție de eventualele invitații, aș monta desigur și în București sau în alte orașe ale țării, cu condiția să mă pot exprima liber. "Ciubucuri" și "șușe" n-am făcut niciodată și cu atît mai puțin le-aș face acum. Prefer să-mi câștig viața oricum, decît să fac teatru oricum.

Convorbire consemnată de VICTOR PARHON
(28.06.1990)